

Posudek oponenta diplomové práce

název práce: **Podprsenka v kulturologické perspektivě**
diplomantka: **Kateřině Reichelová**
oponent: **PhDr. Ondřej Hubáček**
školní rok: **2009/2010**

Diplomová práce je věnována tématu, kterým se kulturologie i ostatní společenské vědy zabývají pouze okrajově. Tímto tématem je podprsenka chápaná nejen jako součást oděvu, ale jako kulturní artefakt. To znamená, že autorka ve své práci sleduje tuto část oděvu jak v kontextu kulturních, sociálních a ekonomických faktorů ovlivňujících jeho genezi a proměny, tak z hlediska utváření jeho sociokulturních funkcí. V souladu s názvem práce tedy skutečně uplatňuje kulturologický pohled. Autorka se přitom ve své práci snaží nejen upozornit na význam zkoumání jednoho z dosud opomíjených kulturních jevů, ale i přispět k rozvoji metodologie empirického zkoumání postojů k nošení podprsenky.

Práce má dvě hlavní části. První část (kapitoly 1, 2 a 3) obsahuje podrobný popis a kulturologickou interpretaci textilně technologického vývoje podprsenky a funkcí a symbolických významů jejího nošení. Neomezuje se přitom jen na imanentní funkce související s praktickými důvody používání spodního prádla (jako ochrana před chladem nebo hygienická funkce). Zabývá se i různými latentními funkcemi, a to jak používání, tak i nepoužívání podprsenky, které se v průběhu jejího vývoje proměňovaly. Například funkce manifestace zrovnoprávnění žen a změn v ženských rolích ve společnosti při nahrazení korzetů podprsenkami na přelomu 19. a 20. století a demonstrativní odmítání podprsenek feministickými aktivistkami v šedesátých letech 20. století. Úroveň zpracování této části svědčí o tom, že diplomantka věnovala velkou pozornost studiu dostupné odborné literatury a dokázala přitom vybrat a skloubit relevantní poznatky z různých společenskovedních pramenů se specializovanými prameny z oboru textilního oděvnictví a módy.

Druhou část práce (kapitola 4) tvoří vlastní autorčin projekt kvalitativního výzkumu postojů uživatelek podprsenek. Cílem je získat dosud chybějící empirické údaje o faktorech ovlivňujících nošení i nenošení podprsenky a o subjektivních funkcích, které mu ženy připisují. Projekt je rozpracován velice podrobně až do úrovně operacionalizace. Zahrnuje dostatečně podrobně a kvalitně, (včetně návaznosti na závěry vyplývající z předchozí části práce) vymezenou problematiku výzkumu, metodologicky správně zvolený popis techniky sběru dat, definici a popis konstrukce výběrového souboru a konkrétní obsah základního instrumentu pro provádění rozhovorů. Ve všech částech se opírá o rozsáhlou odbornou literaturu a v ní obsažené aktuální poznatky z metodologie sociokulturních výzkumů.

Ve obou částech má diplomová práce výbornou úroveň. Autorka prokázala schopnost jak teoretického zvládnutí poměrně unikátního tématu, nacházejícího se v průsečíku obecnějších kulturologických otázek a specifických zákonitostí vývoje módy a

oděvnictví či přímo oděvního průmyslu, tak operacionalizace tohoto tématu pro potřeby empirického výzkumu.

Protože odborná kulturologická diskuze k tématu práce je zatím minimální, existuje celá řada otázek, na něž práce nepřináší kvůli omezenému rozsahu dostatečné odpovědi a které nejsou zodpovězeny ani jinde. První otázka, nabízející se vzhledem k vymezení problematiky a přístupu k jejímu řešení, se týká samotné tematizace funkcí a významů nošení podprsenky. Z práce nepřímo vyplývá, že manifestační funkce a symbolické významy nošení a nenošení podprsenky jsou tematizovány hlavně ve feminismu (možné dokonce spíše v jeho extrémnějších variantách) a zdaleka ne tak v genderových studiích, přestože (jak opět vyplývá z práce) jde o regulérní genderové téma. Pokud to tak ve skutečnosti je, čím je to způsobeno?

Druhá otázka vyplývá z empirických poznatků oponenta. V poslední době se na veřejnosti objevuje poměrně velký počet hlavně mladších žen, kterým svrchní oděv nezakrývá velké části podprsenky. Ještě v nedávné minulosti se tento jev prakticky nevyskytoval. Jde tedy nepochybně o kulturní změnu. Otázka je, co tuto změnu vyvolalo, zejména, zda její podstata spočívá ve vytvoření nějaké nové manifestační funkce či nového symbolického významu podprsenky.

Třetí otázka je reakcí na to, že autorka sice ve své práci věnovala veliké úsilí konceptualizaci a operacionalizaci výzkumu dané problematiky, ale výzkum samotný neprovedla. Zamýšlí autorka výzkum provést v budoucnosti nebo má v plánu nějaké jiné praktické využití projektu, který vytvořila v rámci práce?

Celkově považuji předloženou práci za velmi kvalitní a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 20. září 2010

.....
PhDr. Ondřej Hubáček